

Aj. I 786

1926.a.

" I D U "

MARTU ÜHTEGUMMADISE I. KLASSI

Õpilaste ajakiri.

Aljaandja: Ajakirja "IDU" toimetaja.

(toimetaja - Aleksander Iva.
toimetaja: (toimetaja - Johannes Iva.)

HOORUS JA KEVAD.

Hoorus on ajajärk meie elus, mis on kõige ilusam ajajärk. Kevad on see aastas, mis noorus ahmib ennast, kevadel ärkab loodus talveunest ja kõduvad raudteed, tärkab me ning elusam elu. Nooruses aga elab, kasvab, talitseb ja tegutsseb võrreiv inimvaim.

Noorusel ja kevadel, kui ajajärkudel, on palju omisid, kui ka erinevaid omadusi. Erinevusest õigu niidetais seatakse seda, et noorus on ajajärk inimeluse elus, kuid kevad seda aastas on. Nooruses ärkab, muutub tugevaks ja leidlikuks inimjõud ning rõõmatus. Noorus on tegevuses, võikvõimuses ja leidlikkuses ei talu ühtki vaiali liig kõrgena, aga ütki rakka liig tugevana. See tähendab, et noorus ei tõrka tagasi, aga lange kõrga eluraskuste ega kultuuriliste pahede ees, vaid ta võidab eluraskused, eemaldab enesest poliitilise surve ja võitab teed arenevale noorekule raudse tahtsõuga. Kevadel ärkavad aga looduse jõud. Taik kõrvaidab kõik tekitatud ärkamistest, sulatab lumet ja kuivatab maa, äratab kõik emakeses magas takkunud jõud, ühesõnaga - taastab teed kevadele. Noorus on palju ikem kui kevad. Noorus elab üle mitu kevadest, noorena on mõtteleid vata, vaim elutseb ja ilutseb ning eagedasti unnevad kõige rannegad maised mured. Kevadel aga ilutseb looduse kogu osa koos viisiga, kaepind kattub imekena roheline vaibaga, igal pool kuuldu muusikakoor, mis koosneb lindudest, kogu looduse tervik ärkab ja elab kevadist noorusest.

Hoorisõna nimetatud lakkhellisest ühesõnast noorus ja kevadest tera rida ühtivadi. Kõik luuletajad alustavad noorust kui ka kevadest, ning mõj- parem luuletaja taits see näe järgmiselt üteldel: "Noor olla on kevadest rima sees keada ja kevade kohilõõmaga." Kevad on ilus ja noorus samuti, kes nooruse sees jääneb, et tal õieti palju on ühist kevadega. Kevadel on kõik noor. tärkab.

võrre ja paljutõttav ning õitsev. Noor rohi täakab, ilma-
stunud lilled õitsevad, puie pungad pakatavad ja vabaneva
noore, eluvõimsed lehed.

Kui inimolevus seda õitsevat, kevadist noort ja
jõudu vastab, siis tunneb ta, et ta tõesti noor on ja sa-
mati ilmaõstunud tunded ta noore rinnas ärkavad, nin
nooruse vaimustus võimsa voolud tugevat kodinat sünnita-
vad; noor tunneb, et ta nooruses noor on ja kevad temaga
ühes ilutsob.

Noorus ja kevad - mõlemad suudavad palju, nimeltinad
loovad, võivad tekitusi ja muudavaid umbritseva elu hoo-
pis teinaks. Noorus tunneb, et ta võimad on suured, nooru-
loob tähtsaid vaimlik ja ühiskondlikke võratusi, võidab
randa tehtejuga ebavõrused ja kultuurilised pahed, ning
kõrvaldab igasugused elurakused, kui ta aga seda taatab.

Kevad muudab lumehanged värvirikaste lillanurmedek-
raagus puid rohelineks lehevanikudeks, kupa põllumehi käi-
vatud seemnest roheline, paljutõttav ora tärkab. Taiyel
vaikunud mets kõleb nüüd mitmekülase tuhanda liikmelise
lõundte orkestri iluhäälist. Kagu kevadel väike smakose
männi tükkuv jõud kuurima paneb ja looduse terviku uueks
ja ilusamaks muudab, nii tegutses nooruses nooruse vaimu-
tus ja jõuküllus linn es ja rajades.

Noorus ja kevad on teerajajad. Noorus rajab teed kesk-
eale, kus ta veel edasi elab, aga vanadusesse jõudes looda-
neb ta eiu väike täieliselt ja annab maad uue tõusva inim-
põlve noorusele. Kevad rajab teed suvele, kus ka tema veel
elitseb, aga aegamööda teisel maad andes lahkub, sureb,
et jälle varsti kõita uues iluuses.

Siikana, kui maailm väitab, lootavad tiibu kevad ja
noorus; lootavad tiibu kevad ja noorus, siis ei kao ma-
ilmast päikesepaiste, soojus ega rõõm. Kevad ja noorus on
igavesed kaksikvennad.

E. Jansikene.

Ei saa vaiki olla kuuled,
keele üle panna keeldumai,
kui sa inimestest haiba kuuled,
näed ka võimumehe ülekohtuasi.

NOORUS JA KEVAD.

Noorus on ajajärk meie elus, mis on kõige ilusam ajajärk. Kevad on seda aastat, mis noorus inimiku elus, kevadel ärkab loodus talveunest ja kõdu, mis on sellel tärkas me ning elusam elu. Noorus on aga elab, katab, täidab ja tegutses võrreiv inimvaim.

Noorusel ja kevadel, kui ajajärkudel on palju tundeid, kui ka arimeid meid omandasi. Inimvaimu õige niivõrd on see, et noorus on ajajärk inimiku elus, kui kevad on aastat on. Noorusel ärkab, muutub tugevaks ja leiulikaks inimjõud ning rõõm. Noorus on tegevuses, rõõmsuses ja leiulikuses ei talu ühtki vaibli ning kõrgust, aga ühtki inka lüü tugevama, see tähendab, et noorus ei tõrke tagasi, aga lange kõrgel eluraskuste ega kultuuriliste pahede ees, vaid ta võtab eluraskused, samal ajal enesest poliitilise surve ja ühise teed arenevate noortele raudse taatjõuga. Kevadel ärkavad aga looduse jõud. Väike kõrvalleb kõik takistused ärkamisele, sulatab lumet ja kuivatab maa, äratab kõik emakeses mees takkuvad jõud, ühesõnaga - talendab teed kevadele. Noorus on palju väiksem kui kevad. Noorus elab ühe niu kevadet, noorus on mõtteleis vaba, vaim elutee ja ilutee ning sagedasti unustavad kõige raskemad maised mured. Kevadel aga ilutab loodus kogu oma koo võisuga. Noorid kattub imekena rohelise vaibaga, igal pool kuuldu muusikakoor, mis koosneb lindudest, kogu looduse terve ärkab ja elab kevadist noorus.

Noorimata nimetatud lakkemilist ühendab noorus ja kevadet tera rida ühtivaid. Kõik luuletajad alustavad noorus kui ke kevadet, ning meil - parem luuletaja suits ees on järgmiselt ütelda: "Noor olla on kevadet rinda sees keeda ja kevade kohin." Kevad on ilus ja noorus samuti, kes noor on see tähendab, et tal üsti palju on ühist kevadega. Kevadel on kõik noor. tärkas.

võrre ja paljutõttav ning õitsev. Noor rohi täiskas, ilma-
süütu lilled õitsevad, puie pungad pakatavad ja vabaneva
noorus, eluvõimsad lehed.

Kui inimolevuse seda õitsevat, kevadist noorust ja
jõudu vastab, siis tunneb ta, et ta tõesti noor on ja sa-
mati ilmsüütu tunded ta noorus. Vinnas ärsavad, nin
noorusse valmistava võimsa võimud tagetv kohinat sünnita
vad; noor tunneb, et ta nooruses noor on ja kevad temaga
ühes ilutses.

Noorus ja kevad - mõlemad suudavad palju, nimelt: tinnid
loovad, võivad tekitusi ja muudavad ümbritseva elu hoo-
pis teiseks. Noorus tunneb, et ta võimad on suurel, nooru-
loob tähtsate võimide ja ühiskondlike vastusi, võidab
rendse tehtejõuga ebavõrre ja kultuurilised panes, ning
kõrvaldab igasugused elurakused, kui ta aga seda tahab.

Kevad muudab lumehanged värvirikasteks lillamurmedeks,
raagus puud rohelineks lehevenikuks, kupa põllumehi käi-
vatud seemnest roheline, paljutõttav ora, tärkab. Taiyel
vaikunud mets kõleb nüüd mitmekümnne tuhande liikmelise
lõundate orkestri iluhäälist. Nagu kevadel väike smakobes
mäs tukkuvad jõud keärims paneb ja looduse terwiku uneks
ja ilusamaks muudab, nii tegutses nooruses noorusse valmist-
tus ja jõuküllus linn es ja rajades.

Noorus ja kevad on teerajajad. Noorus rajab teed kesk-
eale, kus ta veel edasi elab, aga vanadusesse jõudes loodi-
neb ta eiu väike täieliselt ja annab maad uue tõusva inim-
põlve noorussele. Kevad rajab teed suuele, kus ka tema veel
elutseb, aga aegamööda teisel maad andes lahkub, sureb,
et jälle varsti kõita uue iluuses.

Siikana, kui maailm näitab, lootavad tiibu kevad ja
noorus; lootavad tiibu kevad ja noorus, siis ei kao ma-
ilmast päikesepaiste, soojus aga rõõm. Kevad ja noorus on
igavesed kaksikvennad.

P. Jansikene.

Ei saa vaiki olla huuled,
veele üle panna keeldusi,
kui sa inimestest haiba kuulad,
näed ka võimuse ülekohtusi.

siis kurb ja pisaralinal
võtab osa vaese saatusest,
sin üle siimapilgul
saadad sajatust.
Kulla käes kõik võimud, vägi,
vaesel aga kõrgem-mägi
eos on igal pool, kus lähed.
Rikka pärast rõõmu, lehed,
eludartus, ilus kuld,
vaese omaks suured saavad,
pisarad ja saadus koidul.

A. IVAN

ESIMENE SÜGISPÄEV

Haledalt kõlas ta vilistav haal läbi varase sinava
hommiku. Ta viisid tungisid sinava kõrguse poole, kust
sügispäike oma kullaseid kiiri surmale suikuvale maa-
pinnale saatis. Viimaseid koltunud lehekeseid väriseid
pöörasid püüdes, nagu külmasid lihaksed, ja nende
tasane sahin segas kurvalt linnaeste viimaste viilide sek-
ka. - Jää jumalaga, armas õhjamaa pind! Jäage jumalaga,
kevade valged õed, mis sahetasid pik aeg, pimedate õdede
vastu.

Tuul tõstis õhjapiirilt pilveränka, ja peagi täi-
tus temaga taevarevi, ning kattus päikese heloõhane sära.

Vaiki jäi kuldneke viimane viis ja tuul langetas wi-
mased lehed. Tormiliselt tuiskasid maapinnale esimesed
lumelapsed ja uppusia musta sügise porri.

Sügispöög.

MOTO "Ülesmärkimisi Teelt".

"Liu on kui mängija laps,
kes kord nutab, siis naerab
ja hüpleb - tehes ühele haiget ja
tunnes teisele rõõmu."

K. SASS

katkema tragöödiast "POEET, ARMASTUS JA

NAINE."

II. lilt.

POEET.

"Uus ilm...uus aaterikas juht on teel:
Arm kuningaks on saanud noorusela.
Ma punun pärga sinu voorusile,
Hoore Jumalanna - sammud minu eel.

Kui sügevusist laulab kandle keel
ja inimesed juhib õrnusele,
ja annab lohtu laulik kurbusele,
siis kuldseis niides sarab inimesel...

Siin kohtan Su, ei või sulli' lilli tuua,
sest ülim võim on andnud elu neil.
Sulli' kurbuses võin laulupärga luua,

sest kasvunud see sinu armu tööil,
kui juhtiv Sinu käsi näitab teed,
poet kust nopib omal kurbuskeed..."

NAIU.

"Sa laulstad jälle? Kas minule või? Aga miks
kurbusest, kalleis, kõneled, kui armastus valgusena
hingele lipukirjal helgib?"

POEET.

"S'ust, kalleim, ikka laulu loon.
(langeb kaela)
Ja kurbus - see poeedi hing -
ta laulikuga kaasas käib."

K. Saas.

A. Ivan.

Õrn-roheline kevademuru kattis mustad maalapid ja taliorase. Väljad raamisid piltidena tühjad nurmed enese keskele. Lõokese laul sai elavamaks ja puude ladvul kuldnoke vilistus kõlavamaks. Vanad kased nutsid magusas silrawees, ja lapsed kogusid nende kosutavad piisarad omale maitsewaks joogiks.

Tähelepanelikult käisin ma igapäev väljal, sõtkusin üle ärkawate niitude, üle halli kulurohu, mille seast end üle sirutasid rohelised, terawad noorerohu ladwad. Metsad seisid wait ja tõsised kewade sündimise eel. Puude urwad, nagu siidnarmad rippusid arwurikkalt nende oksil ja kerge tuule liigutusega saatsid välja pungil seiswatele oksadele magusat toimu, millest noored lehed omale teed rajasid ellu ja wabadusse.

Ka minu rinnas oli niipalju salalist ja tagaigatsetawat... Nopitud õitsewate kannikestega uimastasin enese peaf, hingasin ahnelt nende magusat lõhna. Iluks ehtisin nendega oma rinna ja kinnitasin neist mõned oma riiete külge. Tundus nii hea ja armas, oli meeldiv ja kena unistada. Keegi ei näinud mind, ei hinganud minuna õite joowastawat lõhna.

Joowastatud, uimasena tahtsin olla lillide lõhnas. Liblikad pehmeil tiivul saatsid mind omal temul. Wadistasid mu eele kividelle ja rohulatwade peale, aga kõigerohkem kraavis võilillede sulele, kus õilmed olid suudlemiseks awanud oma huuled.

Wainul jooksis naerwa wulinaga oja minust mööda ja tema mängiwates laintes peegeldusid paikese kiired hõbedases taewa sinas. Ma waatasin ta kaldalt sügawale ees päake ja sääl paistis mu nägu, walusad jooned piirasid teda, ja pilk oli ülikurb. Aga sinised lõhnawad kannikesed rippusid mu rinnal, mu juukse selkades, ja nende lõhn tungis mu walustpakitsewasse rinda, nagu oleks püüdnud pehmedada pakitsewat südant. Ma põgenesin oja juurest, ega ei tahtnud näha oma kurblikku nägu, mis tuletas minewitu mälestusi meele.

Ma läksin ruttu, ja seljataha jäi imelik mets, millest järel kuuludus tetrede kadrutamine ja metsstuvide kurisev toon. Samalt ajasid üles taevaserwale mustad pilverünkad, päike peitus nende taha, ning tuul sasis mu lahtisi juukseid ja puhkus neist kannikesed. Aga nende lõhn jäi veel riiete külge ja mälestus südamesse, mälestas millestki walusast, millestki ilusast...

Varssi weeres tume mürin metsa poole ja pilviast saadawihma ning lõi wälku. Ahnelt ja ootel waatasin puid liginewa musta pilve poole, kus wäik violeti helkes midagi kirjutas. Viludus ujus labi kewasõhtu ja ma istusin kogu laua ääres - joonistasin paberile kellegi kuju, kes nii selgelt ja sügawalt mul südames elas.

Viimaste lilledega, mis mul olid, paistasin ta üle ja suudlesin... suudlesin paberit, mõeldes teda, kuid wäljas oli kõue ja sabises vihma, kastes lõhnavaid kannikesi ja ärkawad maad.

Kui ma wälja läksin, siis olid metsad tõmbunud omale pääle rohelise kätte ja oliiwrohelised noored lehed, nagu terawad hiirekõrwad wahtisid lõhkenud pungadest wälja, ja imestasid-päikesse walgust. Tooned awasid oma pungad ja pea ehtisid neid õied nagu walge waht. Ma hõiskasin nii, et mets kümnekordselt wastu kajal, aga mu hääl oli ikkagi kurb ja üksik, ta eksis noorte lehtede ja õite sekka. Seal ilmus siis õõbik, ta hõiskas toone õites. Õõbik laulis mulle, ja ta wiisides oli niipalju ilust, armast ja kenat. Ma otsisin aset toomede seltsis ja kuulasin säält kewade häält, mis oli täis tundmusi, walusaid, nutwaid ja naerwaid, mis täitnud olid õnnest ja rõõmust, milleis oli kallistus, tuisi heli, ja õrna-armastust.

Nii kaunisid askeldusis ilusad silmapilgud, waju- sid mõõda minust tunnid unistades looduse ilust ja kewade kenadusest, õieajast. Mu pääst käisid ka läbi isegused mõtted ja lootused, mis sundisid lootma midagi, ja hüüasid uskuma õnne. Need unistused olid magused, need täitsid rihnda soojemate tundmustega, nagu siis...

Kui kerge ja rõõmu oli siis meil! Ma olin waba ja wõis-
sin liikuda. Ma võisin joosta ja hüppida nagu kalju -
kits oma terve jalgaaga. Oh, kui isesugune oli siis!
Siis ma olin meeldiv, armastatud kõigist ja tagaigata-
tud. Mind hinnati ja nähti häameelega igalpool.

Nüüd on need ilusad ajad mööda. Kõik on muutunud.
Sõda andis mu elalu teise kõigu ja rõõvis mu õnne ja
inimväärtuse. Ma olen ära neednud ja wandunud aeg, olen
nutnud ja meeleheitel palunud karmi saatust, sirutades
käsi waija waike so poole, kuid raha ei leia hing.
Õnne ei ole. Mul pole enam tervist. wigasena ei saali
mind enam keegi, wigasena ei kõiba ma enam kuuagi, mu-
le ei anta enam inimväärtust, mind põlatakse ja naer-
dakse. Mind naerdakse minu abitus seisukorras. ah, kui
walu on rinnas, kui meelestu on, et ma mõistuse juures
olen ja seda mõistan ja näen. aga ometi olen ma inimene,
minus elab hing, tundeline hing, mis nagu wangiastatud
lind puurist teed wabadussele otsib. Oh, oleks mul veel
tervist, oh oleks mul veel terved liikmed ja ma võiksin
weel võimsalt midagi luua ehk korda saata inimese ka-
suke. kui ma saaks ennaast elatadaagi oma järele jäänud
töövõimust, oh kui häa oleks see!

Kuid ma pean alandama end mu saatuse ette. ei ole
hinge, kes mõistaks mu hingewalu, ei ole inimest, kes
minust aru saaks, minu jaoks ei ole enam õnne, waid see
on pettekajutus, see on ainult kahwatu peegeldus olnud
rikkalikest õnneajast. Minu jaoks on jäänud unistus ja
lootus. Kewade rõõm ja looduse ilu on minu troost.

Sarnastel kordadel kui selle üle mõtlesin, lama-
sin pikali pehmele robul ja päikese soojad kiired pai-
tasid mind, suudlesid õrnalt ja hellalt. Nad kallistas-
sid ja kaitsetasid palawalt. Kewade sünnitas mulle rõõ-
mu ja hüüdis mind uuesti elama. Ta kutsub mind inimeste
seast loodusess e ja püüdis parandada lõõnad haawasid.
Loodus püüdis mulle seda teha, mis inimestest tege mata
jäi. Nema ei tunne teise walu, noma ei tunne põlgtust.
Neil on õnne ja tervist. Oigu nad uhked ja naergu mind,
siis ma seisan nende ees, wigastatud inimeste läbi hin-
geliselt ja kehaliselt. Las' naerawad nad nüüd minu
üle, las' naerawad...!

Nagu uuenõu tammub Felix tänaval. Tal pole sihti, pole eesmärki, pole kohta, kuhu minna. Üksinda võõras linnas, sõradeta, rahata. Mida teha? Kuhu minna?

Nälg närib sisikonnas, niiske külm tuul lööb läbi õukese mantli luani. Vististi on tuuletõu vihanud, et kesgi julgeb temale vastu hakata ja trotsivalt tänaval liikuda.

Felix peatub.

Rohakas valgus langeb ta kahwatanud näo üle. Kaks palavikuläikelist rohelist silma vaatavad kurvalt tühjusse.

Sooja ja leiba, leiba ja sooja - see on tema ainuke mõte.

Ent valgus on külm ja leiba ta rahata ei teha. Parem surm kui kerjamine!

Nõrges laega liigub Felix edasi. Rist- ja põiktänavaid, põik- ja risttänavaid, ükskõik kuhu.

Raamatukapluste aknad kiirgavad elektrituledes. Felix seisatub. Raamatud, raamatud, raamatud! Ikka ja ikka jälle raamatud. Ta katsub lugeda peälkirju. "Elu ja surm", "Alkoholi kahju", "Mingitatud iniskonnas", "Nälg", jne, jne, jne.

Must trükk kollasel paberil, maitsetud illustreeritud valgeil kaanel.

Kuupalju maitsetust, labasust! Tema tahaks luua midagi harmoonilisemat, suursugusemat, üliwamat, kuid tulles õppima leiab ilma jäi ta nälg.

Felix ei suuda sellest eruda midagi, milleks on üldse sarnaseid labasusi päewawalgele lastud. Tema oleks suutnud anda paremat, kuid tema töid ei võetud trükkimiseks vastu.

Ah, milleks on temale üldse kõht! Kõht võiks olla sõrtsimehil, lihunikel, mitte aga temal, waimbaristokraautil. Neil on midagi kõhtu täadida, kuid temal ei ole.

Ent see on aratamatu.

Feliksi aju töötab palavikuliselt. Ainult üks suur mõte keerleb ta peas: kuhu minna? Ainult üks viis.

Siis langeb ta pilk raamatule "Enesetapped ja nende põhjused".

Ja ta ei saa sellest mõttest enam lahti.

Kui lõpetada elu? Teha lõpuarve ilmaga ja kauuda?
Võõras limas ei tunne sind keegi. Su keha viiakse
kuhugi anatoomiku, prepaareeritakse ja pannakse tagawa-
raks arstidele sorimiseks. Las nad siis käperdavad su
nälgitud liha.

Ähk kui lüüa see akan katki, Politsei võtaks varsti
kinni ja wiiks wahitappa. Saaks sooja.

Kuid ei!

Sääli wiilistab vedur, kumisewad rattad. Sima!

Ainult üks pigistus ja kõik oleks mööda.

Ja mõtlematult tormab ta edasi.

Juba paistab raudtee. Kaugelt wilguwad kaks tuld.
kui hiiglasel silmad. See on reisijate rong.

Kas sinna? Selle all oleks kiirem surm, mõnusam,
walutum. Ähk heita manööwerdawa weduri alla? See lii-
gub seglaselt. Wahest märgatakse ja peetakse kinni.

ja ta waiib eelmise. Kiire pilk umbrusse selgitab,
et kedagi ligidal pole.

Ta seisatab weel korra ja hüppab siis raudteele.

Kas lõpetada?

Jah!

Felix laskub põlwili ja wajub siis käägarasse kokku.
Palaaw pää toetub külmale roopale.

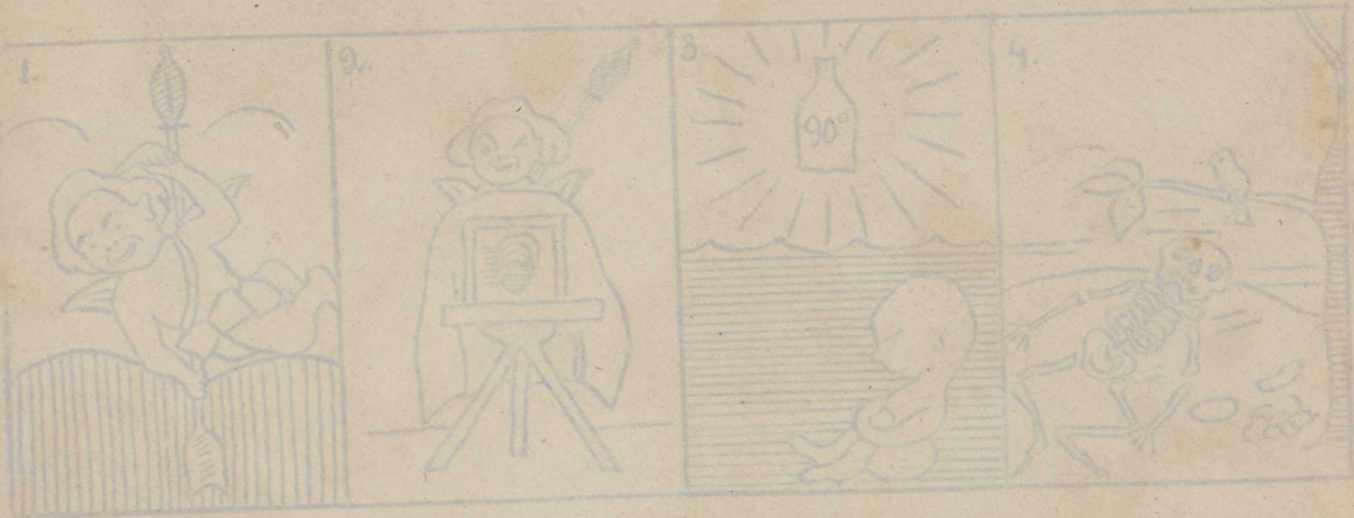
Rong ligineb.

S-u-r-m, s-u-r-m-, s-u-r-m kumiseb roopalt Felixile kõr-
vu. K-ä-r-w-a-a, k-ä-r-w-a-a, k-ä-r-w-a-a wingub tuul.

Ikka ligemale jõuab rong. Felixi aju tõstab weel
korralikult. Aga kas siiski surra? Kas on elu selleks,
et siit ise lahkuda. Elu ei saa enam tagasi, ja wahest
ei lahe õnneks, ainult haawab? Waawalt kümme meetrit on
wedur kaugel.

Ei, mitte weel! Ainsa hüppega kaob Felix raudteelt.
Ta tabab weel midagi hüüda, kuid siis tumenewad ta mee-
led ja ta langeb kumuli lumele. Siit leiab teda raudtee
waht - - - - -

Wäike linna kohwik. Lauad on asetatud seinte ääre.
Ühes nukas hüürgab mingisugune orkester. Hale sigarisuit
heljub lae alla. Laudade ümber istuwad lõbusad inimgru-
pid. Ühe wäikese laua juures istuwad noormees ja neid.
Noormees toetab pää käele ja neiu waatab ta rohelistesse
silma. Siis ütleb neia: "Feli x, jutusta mulle weel
tollest õöst sääli kaugel võõras linnas." - "Ei - milline
seda, parem unustada. Elame olewikule, mitte minewikule.
Kurbus ja kurwad mälestused suretawad hinge. Ununegu need!

1. Kõik inglennid "Wideween" tule "Idu" inneli-
kule mõttele: "Eppurichinon isimes" on "raskema"
ja "parrarinnama" too "tinnud" - "sallisonide" "pudala"
"id" "ilis" võtnud, "rüüid" "katsin" "vax" "mina" "vax"
"ma" "üksambya" "toime" "saada" - "sallisonide" "tegevust" "pildid"
"tada".
2. Selline "pparat" ja "plens" "plens" "mag." "põhjustas":
3. Kõrskus "võim" "te" "jura" "sündimisel" "saadid"
"nõrgusena" ja "või" "üle" "kodumaa" "harrasid" "uue"
"pühase" "rüüid" "muistm." "sis" "võigus" "ta" "pühja"
"Pühja" "rahvas".
4. Loodus "sotsiaali" "in" "lää" "tegevusvõlli" "ta" "pühast"
"pudale" "rasket" "tööd" "te" "naudid" "loodust" "mugamist"
ja "suutab" "lindude" "võltsid" "hääli".

5. Hiimanitaa seksiooni rauda on umb-ehustunud ja ainus müügistasmäär selgitab teisel pool.
6. Luuker-nausekultuuri tegorus esineb minimaalset "Simmi" plastist ja prohvettliku laulu näol.
7. Muusektsiooni maalitudel on veitlus esimesel ja surma peale, ja lõpuks —
8. Sportisektsiooni liikmed hoolitsevad mees- ja nais- tegemiste vahelkultuuri eest ning lubavad üksteisele rahaminidust anda.

Hing, mida igatsed, mida januned?
 Igatsen päevi, helgeid, sooje.
 Janunen päikest, ta kuuni pilke.

Hing, mida igatsed, mida januned?
 Igatsen pehmeid kevadtummi,
 Janunen tuuli, mis suudleka mu huuli.

Hing, mida igatsed, mida januned?
 Igatsen kevadlilli arcooni,
 Janunen lillede öiekrooni.

Hing, mida igatsed, mida januned?
 Igatsen pilvi, mis rulludes liiglesed,
 Janunen wooge, mis tantsides tiirlesed.

Hing, mida igatsed, mida januned?
 Igatsen koitu, ta kargeid viire,
 Janunen taevast ja mängivaid kiiri.....

Elly Sarri.

-H.

"LÕPPELÄHE" VIIMASEST POOST.

Nii siia olin.
 Saal täis pinke ja toole. Ja publik, wist õnnestus
 seekordne "Lõpkelik" piduõhtu.
 Ja oligi. Õrnad toonid väikestest ja suurist pillist
 õrna kapelmestri juhatusel ikkagi waljapäälis rahwaga
 täidetud saali umbesest atmosfäärist. Eriti eelviimane
 pala ("Mäekuninga lossis").
 On tõsi, et "Lõpkelik" kapelmestri hra Semmi
 isikus oskab juhutada orkestrit plastiliselt. Suurejoo-
 neline nauding: waata plastikat awasui ja kuula muusi-
 kat ehk kuula muusikat kindikõrvu ja waatle plastikat
 nii, et silmad kirjud, asja see ei mauda. Ma mis pää-
 asi - ökonoomiline! Ainult liikumust ja rütmi rohkem!
 Ettekanne aina sellest wõidaks. Tarmuda kohal on ju
 nii igaw - Mis? Polnud ruumi? ah, pillid oleksid wõi-
 nud häälitseada põssastes.

Ma siis soolo. Ma küll see oli alles tükk. Harmoonia!
No ärgem pettugem, kuigi nimi on prohvetlik. Wast Itaalia!
Ent ennem antaga häälele tehnikat, materjali on küll. Kuid
Itaalia! Ja sünged kawaletid... Ntja! Lõunamaine temp-
rament haarab.

See jäi wahelt ära, kui kahju, ent pole midagi parata
Ja siis laulsime. Ma see laks wist räbalasti. Ma hä-
benen. Si julge kõnelda haigest asjast. Wabandan! Olen
võhik(?)

No, mina ei saanud küll aru, kas oidi arst wõi näit-
leja vastu tahtmist.- Mis? Jah, aga too rohelisest püksis
ja kollases sätis härra tahtis ju põgeneda lawalt.- Mis?
Aga ta oli ju ometi kinni seotud nagu kanapõrg... Sa
arwad, et ei, no aga miks seisis...? Ah waene Sufloör!
Ja nüüd saan aru, ja, jaa! kui kurbi!- Aga kas polnud suu-
rejooneline too härra, kellel olid prillid wardas? No
jumalik.- Mis? Ah, sa arwad toda naist, kes sai pekse
oma mehelt? No, ta oleks nagu rippunud õhus. MIS? Ei! Ma
ei arwa, et ta poodud oli. Ja siis too härra, kes wahel
oli pika torumütsiga ja hiljem pidi putkama tütarlapsiga
tollesmaga, kes tegi imelikku häält ja keda kõik naer-
sid. Ma arwan ta isegi wist naeris, kas polnud tore poiss.
Ja kui ilusasti ta kummardas! Waat nii! Jaa! Kui oleksin
tütarlaps, armuksin silmapilk temasse. Mis! Sa arwad, et
ei maksa. Moo... Armukaas! -

Kuid! Ma pean ruttama. Arm ootab mind! Ntja! Tead,
kui wehltewalt oskab waadata, ntja, silmi teha minu sü-
dame arm.- Oo, nad tantsisid ju niipalju. Mõtles, kaks-
kümne oli ettenähtud, kuid arwan, nad tegid rohkem.-
Mis! Ah seda sa mõtled! Jah, kuid minu südame arm ootab
mind! Ah minu südamekese Miks ei toida sa mind oma
piimaga, minu südamekese arm?....

Paast. 1926.a.

LAS' PISARAD VOO LAVAD AJANA.

Las pisarad voolavad ajana,
las kõnelewad ajast ilusaist,
mil rõõm säras paiksenä,
mil weri kiirelt põles paiksest.

Muu "Wideroiku"
Tantsuruningas ja tantsuruninganna

M.
26.

olid ühelt "Wideroiku" peolt. punapäksi" roo-
sul, wälja "purseritud" uute tantsude tantsi-
mise pärast, kuid täimmi-kultuuri edendaja Eutsu
peolt, III jalakergutuse turniiril I auhinnaaga korvi-
tud. Tõldil näeme neid isinewat.

vaid jäävad need .

11.III.26.

Aeg kutsub ära meid,
jätame need raised teed
ja käime uusi teid.

Aeg kutsub kõiki meid,
maist käime me kes teed.
Jaab järel vähe neid,

kes käivad kõrgeil teil -
igavesti käivad teed,
ja ann'vad valgust meil'.

Neid tee vaid siia toob,
kunagi ei vii neid teed,
vaid aeg neist kujud loob.

Nad ajas loovad end -
ajast loovad aega. Teed
vaid siia toovad neid.

A. Sassa.

UNISTATUD UNISTUS OLEMA SA.

Alati seisab mu mõte Sinu juures...

Unes ja ilmsi soni ma armastusest - ja aeg, mil Sa
puudud, on surnud aeg...

Hagu tahmases uue näe Su sügavaid huuli, loo
rahvatust ja unistavaid silmi, põhjatuses sumbuvate sü-
gavustega. Sinu hääled tulevad kasagilt kaugelt tihara-
sest, mis mind uimastavad. - Kui naeratus üle Su sammet-
pehmete huulte juhtub libisema, siis peaks inimlastel we-
ri soontes sel momendil seisama jääma ja nad peaksid ai-
nult Sind lõpmata seni vaatama. "Mosaik", Sa joovastuse
ja armastuse tüüp. Kellele on see õnn osaks antud, et
sinu läheduses julgewad seista ja Sind lõpmata waadelda.
Unistada siis Sinu sügawaist silmist.

Ah, üksainus kord, üksainus suudus, su kenale suule, pehmeilehmulile suruda, siis...siis tahab õnnelik olla. Oo, ta ebajumalate kaju, kes Sa eluleoja -- hävitaja, õnne ja õnnetuse tooja. Sinu ees saavad wõetlised naised põlvitama ja sirutatama omi käsiwarsi peatades Su poole, et Sinult, kes Sa saatate prints oled, abi, armu, õnne paluda. Jah, Sina lubasid olla mu minawik, mis on mu elu hukatuseni pöödnud wiia, aga ma olen enese üle wõitu saanud, kuid üks sellis wõiduga olen Sind, Sa mustasilmaline nõid, kaotanud. - Ma hing kisendab praegu Su järele, kes Sa teistega tsibutsed ja neile komplimente teed... Ei jõua mil Sind jälle näen - nüüd olen eluselt maha maetud!

Ainult Sina wõid mind äratada. Siis, siis algab jälle uus elu - uute kibedustega. Mu hing eksib praegu ümber tühjas ilmeruumis, ei leia süält kedagi päale Sinu. Sa ei näe seda uneski, mida üks inimlaps kannatab...

Sina, saladuslik inimhing, kes Sa armastaw oled - sest Sinus asub päikene, Sa elad, ja kui Sa elad, siis armastad elu, nagu armastust armastatakse...

Jah, see mul oli...elasin....Elada veelgi tahaksin, jah, tahaksin elada! kellele? "Mosaiksilmalisele". Jah, ainult teie tahaksin elada!

Ma hing on praegu mässamas merens, kui langen selles wõitluses, siis tahan surra jahedas ookeanis, kõikide eest, kes armastawad.

Sinu nime sosistawad surseski mu hülled, ja mu hülled neelawad metsloomad enesesse.

Ah, see on liig lapselik unistus, mis ialgi täide ei lähe... See on unistatud unistus, mis naerdes tuleb ja läheb inimese uimasest pääajast ja leegitsewast hingest.

Elly Sarri.

"TSIRGUKENE".

Ta tuli küll hilja meie juure "Widevikku", kuid ükski oma wälimuselt ja kujult on niivõrt imponeeriv, et paneb ta kirja. Juba esimesel waatlemisel kerkib teie ette illegipärast kuulus taishobusejõust, mis pidawat füüsilise seaduse põhjal küll korralikule ruunakesele kuuluma, aga praegusel juhusel wõib ehk ka "Tsirgukese" suhtes

mõeldaw olla. Ja nimi "Tsirgukene" viib paljuid eksiteele, s. o. wale arvamisele, et meil on ehk tõestigi mõnega noist tegemist, kellest puhakiri ütleb:

"Kas on tsirgukesel muret,
kust ta saab, mis ta sööb,
kas ta nälga sureb?"

kuid meie wideviklased teavad üsna hästi, et võimata on võrrelda verblast haviga või hiirelevandiga.

Aga siia tulebka see paradoks: on ühist ja ei ole. "Tsirgukesel" on ju ikkagi midagi ühist tigasega. Öigus! Tuletades meele Lurichit, Jagot, Tigast ja "Tsirgukest" jõume otsusele, et mõnel mehel on sula-tõsi, kui ta jumala tsirgukest välja trineerida tahab ning kamandab. "Jõumees siia!" "Jõumees, pihta! Jõumees, jah!" Muuseas on "Tsirgukene" paiju lennanud ja kõrgemaisse sfääresse sattumine on tal kruvikesse käima pannud, mille tagajärjel ilmub nähtawale maania, mida filosoferimiseks nimetatakse. Cool! Ja waadake, mis tore filosoof ta on! Ta näeb et loodus üldse ja ilmastik eriti on viimasel ajal "Pat-Patafonitama" hakanud ning küsib tunnis kosmose esitajalt: "Kas erilised wihmasajud on maailmasõja tagajärg või mitte?"

Ja suurel, tähtsal küsimusel panewad ka ogara mõtlemata. Kas pole huwitaw teada niinäiteks: mitu naba on amööbil, kas kirp sünnib karwaga või ilma ja kas waatab tõele, et ka meie esiisal Aadamil olid mingisugused suhted kirbuga, ja kui viimasel juhusel jah, siis jääb ju mõistetatuslikuks asjaolu, kuidas wõisid nad üksteisega sõpruses ja rahus elada, ilma et kirp oleks Aadamit või Aadam kirpu hõginud.

Ja "Tsirgukese" tõekspidamist, et lutikas, kui sa tema juures roimaritööd toime ei pane, võib sada aastat elada ning sinu lastelapsigi näha, ei saa keegi ümber lükata, vaid see paneb mõtlema; et no kas ta kuramus just niikaua võib elada."

Kuid ega prohwet pole kuulus oma maal, ja samuti ka "Tsirguke".

Kui imelik see ka ei ole: ei taha mõni isik filosoofia ja napakuse wahel wahet teha ning ütleb otse suhu "Tsirguke", ma räägin wahel napakalt, kuid sina seda enam weel." Ning, et see tuletab juba midagi Fonkmanlikku meel siis jätame poliitika ja paneme punkti.

KATKE KOOLILISU MÄLESTUST. .

Kahekorrases pruunika värvitud puumajas asus Kaps-tawere kõrgem aiskool. Ta asus kükka ožsas ja paistis kaugemalt kui tikutoos. Alumisel korral olid poeglaste kaks magamistuba saher, köök, õpetaja tuba ja paar vähemat ruumi, kuna teisel korral kolm klassi, kantselei ja ühendav koridor asus. Kuuine samu eemal asus teine ühekoradne põllukividest maja, endine köstrikool. Praegu elas seal köster, kes ütlasti koolijuhataja oli, ka tutar-laste magamistuba ja õpilaste ühisköök leidis seak aset, Nimetatud asutuse õpilased olid kõik maalt kaugelt kok-ku tulnud ja olid selie tõttu kooi internaadis. Igal ehk vähemalt kahepeale oli säng, mis magamistoas asus ja kus ühiselt ehk üksi magati.

Koolijuhataja poolt oli internaadis viibivatele õpilastele õhtul ja hommikul õppimistunnid ette nähtud. Õppimistunnid olid selieks pikad küllalt, et aega anda igasugu kunstko, pidele ja wigaritele, mispärast neist ka puudus polnud.

Elawalt tuleb üks õppimistund meile oma juhtumis-tega, mida kirjeldada tahan.

Oli ilus kewadine õhtu. Loodenewa päikse wiimseid kiired tungisid klassitappa ja mardusid ning poegeldu-sid sõjukiwide siledal pinnal ja õppivate õpilaste nä-gudel ning peadel. Õhtune õppimistund oli alanud. Welole-waks päewaks oli vähem kui-muidu õppida, ning ma kutsu-sin oma na bri wiimase pingi alla-malet mängima, just pingi alla, sest õppimistunnis oli maletamine keelatud, pingi all ei näing meid keegi. Teise pingi all mängiti "Müsta Peestrit". Me saime mõned käigud teha, kui üks awa-nes ja õpetaja sisse astus, ning teatas, et teises klas-sis olewat lambi klaas katki läinud ja et tolle õpilasi-le pidawat meie tunni tegema. Sarnased "katkiminemised" olid kaunis sagedased. Kui tunnis igaw hakkas, siis ha-kati aeg-ajalt lambile märki viskama, kui märk tabas, oli kindel, et teise klassi saab, sest õpetajal polnud uut klaasi kusagilt võtta. Täna oli wise liig ruttu anestamud, ja kogu teine klass oli sunnitud meie klas-si tulema. Mina oma ka siasega ei lasknud ennast eksita-da enne, kui üks suur porine jaig keset jeonistuspa-be-rist tehtud malelauda astus, mõned laiali ajas ja laua ära määris.

Ma pidin astujale esimesse viinaga ühe "üle nä o" läki-
tame, aga nähes, et ta suurem, oli lõppima eellega, mis
suust tuli. Faliija istus pinki ja meie maletasime edasi.
katukesse aja järele tuli kolmas klass ka veeli juure, sest
seal olawat põrand postus ja majahoidja ajama märja
põranda tallajad välja. Nüüd lõpetasime mängu, sest kart-
sime, et mõni tuleb ja võtab pingile koha ära ja meie jää-
me pingialusteks. Kolme klassi õpilased olid nüüd ühes
koos. Pingile, kus harilikult kaks õpilast istusid, oli
kolm, ja mõnes rohkemgi, inimest. Arusaadav, et sarnas-
se seisukorra juures õppimisest juttugi polema, vaid ha-
kati väikeid kirju ja kirjakesi plikadele saama ja nii
mapaistvatest tüüpidest karrikatuure joonistama. Korra-
pidaja katvus oma olemasolu maksmis panna, aga sai igalt-
ühelt, keda korrale manitses, ehvardava vastuse.

Lõbusas meelilolus mõõdukas tund ja saabus lõpp. Kui
seinakell tunni lõppu näitas, siis sündis midagi, mida
alati ei unni. Kaks paljajalu hüppasid pinkidele ja kua-
tutasid tule, kuna kaks teist pingi sinna ette tõkisid,
kuha pauspepp sügu oli jätnud. Mis selles pimedas ruumis
sündis, seda ei näinud ükski surelik, aga kuulda võis
seda igauks, kui jumalast kõrvas loodud. Plikade kisa oli
nii labilõikav, et ma, kuigi kõvade kõrvaadega, arvasin
ilma lõpu ligi olevat. Ma hüppasin pingile, et ukse juu-
re minna, ja vaadata, mis seal tehakse. Ukse juures oli
päris põrgu lahti, sest igast küljest tükkiid isikuid
plikad ukse poole, kuna poisid ennast ritta seadsid ja
just kui labi lipu laskesid. Igauks, kes välja seada tar-
tis, pidi ühe pingi hüppama. Ma olin paljajalu ja astu-
sin teiste saapameestestekka, kus jalad nii kannatada
said, et arvasin neil lõpu olevat. Suure hädaga tahtsin
ma uka ees olavale pingile hüppata, mis aga ebaõnnestus
ja ma jaigu pidi ukse pilda ja pingi vahel viis. Akit-
seit tundsin, et üks asi mind peast veab ja kõrva kost-
sid tugevamat kõrist tulevad sõnad. Ma tõmbasin oma jaigu
kõigest jõust ja olingi vaba, ning hüppasin nõrgalt vai-
gastatuna koridori.

Nüüd selgus mulle, kes mind peast tõmbas ja kelle
häält ma kuulisin? minu peal oli ühe pingile hüppama
plika seeliku kinni võtnud, kes tõttu see tassakaalu
kaotas ja kä ilu koridori lõunas. Hääli aga, mida ma kuuli-
sin, oli kõstri vihaest pingutatud sõnad kuulidavale tal-
nud, kes kisa peale kohale oli kat... hüppasin

lähemasse koridori nurka ja ootasin, mis rüüd tuleb.
Hääle mõju andis ennast tunda, sest pink tõmmati ukse
eest ja otseski aurupressi sunnil wiskusid inimesed
uksest wälja, ning warsti lamas siplew hunnik ukse ees
koridoris. Köster käis kui wihane lükoer mööda korido-
ri ja jagas kapihoope kuhu juutus. Ma sain uksetaga
nurgas oides teras nahaga minema, kuna waatasin suu
lahti pealt, ning ei märganuaki, et katkistest warwas-
test weri aegajalt põrandale nirises. Kui juba harwe-
maks jäi, siis ruttasin trepist alla. Ma läksin magamis-
kambri ja mõtlesin, et ei tea, palju warbaid läna puruks
sõtkuti, ning kribikonte murti, sest polnud ju mina üksin-
da paljajala.

Tartus, 15. I 26.

P. Jansikene.

Walter C a l é' järelle

tema 20 aasta surmapõewa puhul.

3. XI 24.

Wõõrana sammun ma wõõraste keekel waaruwail sammel.
Uht keelt mina raagin mida keegi ei mõista,
Uht tuld mina kannan mida keegi ei näe,
Ja ei ohka ma mitte, ja siiski ei ohka.

Kord oii Su pilk: ja wiis mind tamedale teele,
Kord oiid Su huuled: ja õpetasid muile keelit;
Kord oii Su hingeleek - ja süttas tuld
Ara ohka mitte - ma süda - ära ohka mitte.

Nüüd aga wangu ma oksimuses, kui kaua juba!
Keelt mida sa õpetasid, küllid Sa waewalt
Ja tuld mis sa-l kima panid, näed Sa waewalt,
Ent ma ei ohka mitte ma ei ohka mitte.

K. Sess.

	lkk.
P. Jansikene. Noorus ja kowad	2.
A. Ivan. Ei saa vaiki olla huuled.....	3.
Sügispoeg. Esimene sügispäew.....	4.
K. Sass. Mõte "Ülesmerkimisi Teelt".....	4.
K. Sass. Katkend tragöödiast "Peet, armastus ja naine" II. pildist.....	5.
A. Ivan. katkend sõjainvaliidide päewarasaatust....	6.
A. Mihkiisoc. Ilmale ja inimestele.....	9.
Raidia. "Sõbrail teil.....	9.
Elly Sarri. Ring.....	14.
-n. "Siidewiku" viimasest peost.....	14.
Elly Sarri. Sas pis rad woollamad ojana.....	15.
A. Ivan. Ma tahaksin palwetada.....	16.
K. Sass. Väid jääd need.....	18.
Elly Sarri. Unistatud unistus oled sa.....	18.
-y- Fortreesid "Siidewikust" II. "Tairgukone"....	19.
P. Jansikene. katke koolieiu mälestustest.....	21.
K. Sass. Walter väid järele tema 20 aasta surma- päewa puhul.....	23-
Mõned karrikatuurid.....	18., 13. ja 17
Sisukord.....	24.

--00--

Toimetuse palub siijergnevad wead lankkesti ära parandada:

lkk. 3.	Ülewalt 1. rida	paljutõttav	pro	paljutõttav,
" 4.	" 4.	"	sajatust	" sajatust,
" 10.	" 21.	"	"mingitatus	" "murgitatus,
" 11. alt	9.	"	hale	" Hall,
" 15.	" 14., 12. ja 10. rida	arm	pro arm,	
" 20. ülewalt	8. rida	haviga	pro aniga,	
" 20.	" 3.	"	hiirelewandiga	pro biirt ülewandiga
23.	alt 4.	"	kuuled	pro kuuled.

ja mõned vähemad wead, mis sisse sattunud, kuna neist veost saab lugeja kergemini üle.

